

Cambridge University Press

978-1-108-04933-7 - The Historical Works of Master Ralph de Diceto, Dean of London: Volume 1

Edited by William Stubbs

Excerpt

[More information](#)

**RADULFI DE DICETO,
LUNDONIENSIS DECANI, OPERA
HISTORICA.**

Cambridge University Press

978-1-108-04933-7 - The Historical Works of Master Ralph de Diceto, Dean of London: Volume 1

Edited by William Stubbs

Excerpt

[More information](#)

Cambridge University Press

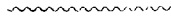
978-1-108-04933-7 - The Historical Works of Master Ralph de Diceto, Dean of London: Volume 1

Edited by William Stubbs

Excerpt

[More information](#)

RADULFI DE DICETO,
LUNDONIENSIS DECANI, OPERA
HISTORICA.

I. ABBREVIATIONES CHRONICORUM.

PRÆFATIO.

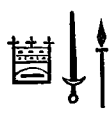

In opusculo sequenti trium temporum, scilicet ante legem, sub lege, sub gratia, poteris aliquantulam habere notitiam. Et licet tempus novissimum gratiæ celestis censeatur rore perfundi, vicissitudini subjacet, eventibus temporaneis immutabile nihil attribuens, sensibus humanis notam imprimens oblivionis. Itaque si, tempus gratiæ diligenter percurrens, quædam signa repereris in margine posita, non hoc statim quasi superfluum reprehendas. Ea namque sunt ad memoriam facilius excitandam non parum accommodata. Quod autem signorum varietas sub duodenario comprehenditur, nec hoc reputes otiosum; quoniam cum cronographiæ conditio semper in infinitum decurrat, et novis emergentibus tam causis quam casibus novæ fieri soleant annotationes, si continentia totius libelli nichil tibi perfectum obtulerit, in capitulis saltem sub numero prædicto contentis, et in excursu rerum ad eundem numerum specialiter pertinentium, aliquantulum perfectionis poteris invenire.

The use and meaning of the signs placed in the margin of this work.

- I. De persecutionibus Ecclesiæ
II. De scismatibus
III. De conciliis

PS
SC
CO

A 2

- IIII. De regum unctionibus
 V. De privilegiis Cantuariensis ecclesie
 VI. De quorundam archiepiscoporum
 Cantuariensium electionibus
 VII. De ducibus
 Norman-
 norum
 VIII. De comiti-
 bus Ande-
 gavorum
 IX. De controversiis inter
 regnum et sacerdotium
 X. De regibus Anglo-
 rum et ducibus
 Normannorum
 XI. De regibus Anglorum
 et ducibus Normannorum
 et comitibus Andegavorum
 XII. De dissensione quæ fuit
 inter regem Henricum secundum
 et tres filios suos.

ABBREVIATIONES CHRONICORUM.

5

I.¹ JOHANNI² PRIMÆ SEDIS LUGDUNENSIS ARCHIEPISCOPO RADULFO DE DICETO DECANUS LUNDONIÆ.

Habetur apud nos descriptio quædam xi^{ci}m. regionum. Habetur et alia quædam annexa, c. et xiii^{ci}m. provinciarum. Sed quoniam a multis retro temporibus sol justitiæ Christus partibus Occidentis illuxit, vehementer miramur Britanniam³ a descriptione provinciarum prorsus exclusam, cum Julius Solinus nobilis ille cosmographus, Galliæ faciens mentionem, inter cætera scribat, "Finis erat orbis ora Gallici littoris, nisi Britannia insula pene nomen orbis alterius mereretur."⁴ Rursus a tempore cujus summi pontificis inserta fuerit annalibus Latinorum illa memorialis distinctio, scilicet Lugdunensis prima, Lugdunensis ii^a, Lugdunensis iii^a, Lugdunensis iii^{ia}, cum hoc credimus vestram non latere prudentiam, per vos instrui plurimum desideramus. Volumus etiam a vobis si placet audire quanto tempore Rothomagenses, Turonenses, Senonenses canonicis jussionibus Lugdunensium optemperaverint, vel qualiter hiis diebus extiterint indevoti. Postremo cum inter provincias Galliarum Lugdunensis sola spargitur quadriphariam, quid Julius Cæsar, quid Julius Solinus, quid Eutropius, de Gallia vel de Gallis senserint, licet hoc plene noveritis, volumus saltem ad memoriam revocare.

Letter of inquiry from the writer to John archbishop of Lyons, as to the precedence of his see, and the omission of Britain in the Provinciale annexed.

II. JOHANNES PRIMÆ SEDIS ECCLESIE LUGDUNENSIS ARCHIEPISCOPUS RADULFO DE DICETO DECANO LUNDONLÆ.

Anacletus⁵ papa, tertio suo decretali, Lugdunensem ecclesiam primam inter occidentales ecclesias nominavit; secundam vero metropolim Rothomagensem; tertiam Turonensium; quartam Senonensium. Et has metropoles cum suffraganeis suis ad ecclesiam Lugdunensem pertinere debere firmissimo jure statuit. Et hæc quasi primitivæ ecclesiæ ordinatio usque

Statement of the archbishop as to the dignity of the see of Lyons.

¹ The two letters that follow are found in MSS. A. and B.: they are omitted in C. They occur separately in the Cotton MS. Tiberius A. 9, and in the Ripley MS. fo. 15, which omit the first and last sentences.

² John of Poitiers, archbishop of Lyons, 1181-1193.

³ *Britanniam*] Oceano magno contiguam, ins. R.

⁴ C. Jul. Solinus, Polyhistoria, cap. 22. Mon. Hist. Brit. i. p. ix.

⁵ Anacletus in the third epistle (Pseudo-Isidor. ed. Hinsch, p. 83) mentions the "Tomus" or Notitia Provinciarum here referred to. The whole is of course an anachronism, but this pope is quoted by Gregory VII. as authority for the position of the archbishops of Lyons. See on the whole subject the essay by Peter de Marca, in Labbe and Cossart, Conc. x. 519, sq.

Decision of
Urban II.
on the
point.

ad tempus Urbani papæ secundi inconcussa permansit. Cujus tempore Senonensis archiepiscopus, indignatus quod Rothomagensis et Turonensis archiepiscopi in conciliis et in conventibus Lugdunensis ecclesiæ primatis sibi præferrentur, ab ipsius obedientia se subtrahere conatus est. Sed in concilio Claramontensi, cui jam dictus Urbanus præsedet, ad querelam Hugonis tunc Lugdunensis archiepiscopi firmissime statutum est, ut omni jure ecclesiam Lugdunensem, tanquam matrem suam, Senonensis agnosceret, et ei omnimodam obedientiam et reverentiam exhiberet. Cujus tempore Hugo tunc Rothomagensis archiepiscopus ad instantiam regis Henrici primi personalem optinuit exemptionem sicut dicitur.

III.¹ BRUCARDUS.²

Nomina regionum xi. continentium intra se provincias centum et tredecim.

List of the
113 pro-
vinces.
Italy.

Italia. Gallia. Africa. Hispania. Illiricus. Thracia. Asia. Oriens. Pontus. Egyptus. Bractiana.³

In Ytalia sunt provinciæ numero xvii.; Campania in qua est Capua; Tuscia cum Ymbria; Emilia; Flaminia in qua est Ravenna; Picenum; Liguria in qua est Mediolanum; Venecia cum Histris in qua est Aquileia; Alpes Gothiæ;⁴ Samnium; Apulia cum Calabria in qua est Tarentus; Brutia cum Lucania; Rethia prima; Rethia secunda; Sicilia; Sardinia; Corsica; Alpes Graiæ.

Gaul.

Galliarum provinciæ numero xvii.: Viennensis; Narbonensis prima; Narbonensis secunda; Aquitania prima; Aquitania secunda; Novem-populana; Alpes maritimæ; Belgica prima in qua est Treveris; Belgica secunda in qua est transitus ad Britanniam; Germania prima super Rhenum; Germania secunda super eundem; Lugdunensis prima super Rodanum; Lugdunensis secunda super Oceanum; Lugdunensis tertia super

¹ The following tract is omitted in MSS. B. and C. It is in MS. R. fo. 14, and MS. T. fo. 22.

² Burchard or Brucard, of Worms, the canonist, died in 1025: the Notitia, however, that follows was drawn up under the elder Theodosius. It was first printed by Schonovius, and afterwards with notes and emendations by Cellarius: it

may be found appended to Havercamp's Eutropius, Leyden, 1729. See also the Recueil des Hist. de France, i. 122.

³ *Bractiana*] Britannia, ed. Havercamp. If our author had had this reading, it is clear that his letter to John of Poitiers, above, p. 5, would not have been written.

⁴ *Gothiæ*] Cottia, ed.

ABBREVIATIONES CHRONICORUM.

7

Ligerim; Lugdunensis quarta super Sequanam; Maxima List of the provinces.
Sequanorum; Alpes Penninæ.

In Affrica sunt provinciæ numero sex; Proconsularis in qua Africa est Carthago; Numidia; Bisantium;¹ Tripolis; Mauritania Sitivensis²; Mauritania Cæsariensis.

In Hispania sunt provinciæ numero vii.: Tarraconensis; Spain. Carthaginensis; Betica; Lusitania in qua est Emerita; Gallicia; Insulæ Baleares; Tingitana, trans fretum quod ab Oceano infusum terras intrat inter Chalpen et Gehennam.

In Illirico sunt provinciæ numero xviii.: Dalmatia supra Illyricum. mare; Pannonia prima in qua est Syrmium; Pannonia secunda; Valeria provincialis³; Mesia superior; Epirus vetus; Epirus nova; Pampica; Noricus Ripensis supra Danubium; Noricus Mediterranea; Suevia⁴; Dardania; Hemeriontus;⁵ Datia; Scythia; Creta insula; Achaia; Macedonia; Thessalia.

In Thracia sunt provinciæ numero vi.: Thracia prima; Thrace. Thracia secunda; Mesia inferior; Scythia inferior; Europa in qua est Constantinopolis, quæ prius Lychus dicta sive Bisantium; Rhodopa.

In Asia sunt provinciæ numero xii.: Asia ipsa in qua Asia. Ilium, id est, Troja; Licia; Galathia; Lidia; Caria; Helespontus; Pamphilia; Psidia;⁶ Frigia prima; Frigia salutaris; Lychaonia; Ciclades.

In Oriente sunt provinciæ numero x.: Siria Cœles⁷ in qua The East. est Antiochia; Syria Palestina; Syria Phœnice; Isauria; Cylicia juxta montem Taurum; Cyprus; Mesopotamia inter Tygrin et Eufraten; Eufratesia; Hosdroene; Sophoene.⁸

In Ponto sunt provinciæ numero viii.: Pontus Polemoniacus; Pontus. Pontus Misia;⁹ Honorida;¹⁰ Bythinia; Paflagonia; Armenia minor; Armenia major; Cappadocia.

In Egypto sunt provinciæ numero vi.: Egyptus ipsa in qua Egypt. est Alexandria; Augustamnus; Thebaida; Libia Sicca; Libia Pentapolis; Archadia.

In Bractiana¹¹ sunt provinciæ numero v.: Bractiana Britain. prima, Bractiana¹¹ secunda; Flavia; Maxima; Valentina.

¹² Provincia Lugdunensium prima habet civitates numero v.; List of cities.

¹ Byzacium, ed.

² Sitifensis, from the city of Sitifs, or Seteef.

³ provincialis] Prævalitana, ed.

⁴ Suevia] Savia, ed.

⁵ Hemeriontus] Hæmimons, or Hæmimontus, ed.

⁶ Psidia] Pisidia, ed.

⁷ Cœles] Ciliciæ, ed.

⁸ Sophoene] Sophane, ed.

⁹ Misia] Amasia, ed.

¹⁰ Honorida] Honorias, ed.

¹¹ Bractiana] Britannia, ed.

¹² Omitted in Havercamp.

- Cities of Lugdunensis prima. metropolis civitas Lugdunensium; civitas Heduorum quæ et Augustudunum; civitas Lingonum; castrum Cabillonense; castrum Matisconense.
- Lugdunensis secunda. ¹Provincia Lugdunensium secunda habet civitates numero vii.: metropolis civitas Rothomagensium; civitas Bajocasium; civitas Abricantium; civitas Euaticorum, id est Ebroicorum; civitas Salarium, id est Saiorum; civitas Luxoviorum; civitas Constantia.
- Lugdunensis tertia. ¹Provincia Lugdunensium tertia habet civitates numero ix.: metropolis civitas Turonorum; civitas Cenomannorum; civitas Andegavorum; civitas Rhedonum; civitas Namnetum; civitas Coriosolitum; civitas Eiantium, id est Venetum; civitas Osisomorum; civitas Diablintum,² quæ alio nomine Adalia vocatur.
- Lugdunensis quarta. ¹Provincia Lugdunensium quarta habet civitates numero viii.; metropolis civitas Senonum; civitas Carnotum; civitas Autisiodorum; civitas Tricasium; civitas Aurelianorum; civitas Parisiorum; civitas Meldorum; civitas Nivernensium.
- Belgica prima. Provincia Belgica prima habet civitates numero iiiii.: metropolis civitas Treverorum; civitas Mediomatricorum, id est Mettis; civitas Leucorum, id est Tullum; civitas Veredunensium.
- Belgica secunda. ¹Provincia Belgica secunda habet civitates numero xiii.: metropolis civitas Rhemorum; civitas Suessionum; civitas Cathalaunorum; civitas Viromandorum; civitas Atrebatum; civitas Cameracensium; civitas Turnacensium; Silvanectensium; civitas Bellovagorum; civitas Ambianensium; civitas Morinorum, id est, Ponticum;³ civitas Bononiensium; civitas Laudunensium.⁴
- Germania prima. ⁵Provincia Germania prima habet civitates numero iiiii.: metropolis civitas Maguntiacensium, id est Maguntia; civitas Argentoracensium, id est Strateburgo; civitas Nemetensium, id est Spira; civitas Wangionum, id est Wormatia.
- Germania secunda. ⁵Provincia Germania secunda habet civitates numero ii.: metropolis civitas Agrippinensium, id est Colonia; civitas Tungrorum.
- Maxima Sequanorum. ⁵Provincia Maxima Sequanorum habet civitates numero x.: metropolis civitas Vesontionensium; civitas Equestrium, id est Nevidunus; civitas Helvitiorum, id est Aventicum; civitas Nividunum; civitas Basilientium; castrum Windonense; castrum Ebredonense; castrum Argentariense; castrum Rauracense; portus Bucini.

¹ Omitted in Havercamp.² Jublins, Carises or Adula.³ *id est, Ponticum*] om. R.⁴ *civitas Laudunensium*] om. ed.⁵ Omitted in Havercamp.

ABBREVIATIONES CHRONICORUM.

9

¹Provinciae Alpium et Graiarum et Penninarum habent civitates numero ii.: metropolis civitas Centronium, id est Tarentasia; civitas Valensium, id est Octodorus. Alpes Graiae et Penninae.

Provincia Viennensis habet civitates numero xiiii.: metropolis civitas Viennensium; civitas Genevensium; civitas Gratianopolitana; civitas Albiensium, nunc Vivarium; civitas Diensium; civitas Valentinorum; civitas Tricastinorum; civitas Vasionensium; civitas Arausicorum; civitas Cabellicorum; civitas Arelatensium; civitas Carpentoracensium, nunc Vindausa;² civitas Massiliensium. Viennensis.

Provincia Aquitania prima habet civitates numero vii.: metropolis civitas Byturigum; civitas Arvernorum; civitas Ruthenorum; civitas Albigenensium; civitas Cadurcorum; civitas Lemovicum; civitas Gabalum; civitas Vellavorum. Aquitania prima.

Provincia Aquitania secunda habet civitates numero vi.: metropolis civitas Burdegalsium; civitas Agennensium; civitas Engolimensium; civitas Sanctonum; civitas Pictavorum; civitas Petragoricorum. Aquitania secunda.

Provincia Novempopulana habet civitates numero xii.: metropolis civitas Auscorum; civitas Aquensium; civitas Lactoratum, id est Litora; civitas Convennarum, id est Comminica; civitas Consuranorum, id est Consurana; civitas Boatium, quod est Bovis; civitas Beranensium, id est Benamus; civitas Aurenensium;³ civitas Vasatica; civitas Tussa,⁴ ubi est castrum Bigorra; civitas Ellenorensium, id est Elnia; civitas Elosaticum. Novempopulana.

Provincia Narbonensis prima habet civitates numero viii.: metropolis civitas Narbonensium; civitas Tolosaticum, id est Tolosa; civitas Biterrenensium; civitas Agarensium;⁵ civitas Nemausentium; civitas Magalonensium; civitas Luctevensium; id est Lucteva; castrum Ucentiense, id est Astituecensi. Narbonensis prima.

Provincia Narbonensis secunda habet civitates numero vii.: metropolis civitas Aquensium; civitas Aptensium; civitas Regensium, id est Regius; civitas Forojuliensis; civitas Vappincientium; civitas Segestorum; civitas Antipolitana. Narbonensis secunda.

Provincia Alpium Maritimarum habet civitates numero viii.: metropolis civitas Ebredunensium; civitas Diniensium, id est Dina; civitas Rigomagensium; civitas Sollinensium; civitas Aniciensium;⁶ civitas Glannateva; civitas Celemensium;⁷ civitas Vinsiciensium. Alpes Maritimae.

¹ Omitted in Havercamp.

² *Vindausa*] *Vindesca*, ed.—civitas *Avennicorum*, which is wanted to make up the number of fourteen, is omitted in the text.

³ *Aurenensium*] *Aturenensium*, ed.

⁴ *Tussa*] *Turba*, ed.

⁵ *Agarensium*] *Agathensium*, ed.

⁶ *Aniciensium*] *Saniciensium*, ed.

⁷ *Celemensium*] *Cemelenensium*, ed.

*De origine Scotorum et Hybernensium.*¹

Account of
Ireland and
its early
inhabitants.

Hibernia post Britanniam omnium insularum est optima; quæ quamvis Britannia divitiis cedat, latitudine, salubritate, serenitate præstat. Quæ sicut versus aquilonem brevior est, ita versus meridiem trans illius fines protenditur. Hæc autem proprie patria Scotorum est, nam, sicut legitur, Egyptiis in mari rubro submersis, illi qui superfuere expulerunt a se quendam nobilem Sciticum qui degebat apud eos, ne dominium super eos invaderet. Expulsus ille cum familia sua pervenerunt ad Aras Philistinorum, et per lacum Salinarum et montana Syria; transierunt per Mauritaniam et ad columpnas Herculis, navigaverunt Tyrenum mare et pervenerunt ad Hyspaniam, et ibi per annos habitaverunt multos; et progenies eorum est multiplicata nimis. Inde venerunt Hiberniam post annos mille duobus additis a transitu filiorum Israel per mare rubrum, et inde pars eorum egressa tertiam in Britannia Britonibus et Pictis gentem addiderunt. Pars eorum quæ remansit in Hibernia Navarri vocantur et adhuc eadem utuntur lingua.

Hyberus. Hibernia. Hiberniensis.

Getia. Geta. Geticus. Gothicus. Gotus. Ostrogotus. Witsigotus.

Scitia. Scita. Sciticus. Scoticus. Scotus. Scotia.

COMMENDATIO BRITANNIÆ.²

Praises of
Britain.

Britannia, sicut legitur, inter insulas omnes est vel prima vel maxima; quam natura benignior adeo reddidit ad inhabitandum acceptam ut quicquid usus desiderat vel appetit luxus, ex ea proveniat, aut aliunde transvehatur ad eam. Advenas etiam desiderio quoque accedentes ad eam allicit eo usque,

¹ Omitted in MSS. B. and C. R. has the title *De situ Hiberniæ*; and reads at the end; "in Hyspania fluvius est Hiberus a quo dicitur Hibernia, dicuntur et Hybernenses," fo. 18. It is an extract from Henry of Huntingdon, Lib. i. Mon. Hist. Brit., pp. 696, 697.

² Omitted in C. R. fo. 16. This tract, which exists in slightly different form in many MSS., is not the work of Ralph de Diceto, but somewhat earlier, although no certainty

can be made out as to the authorship. It was printed by Hearne in the Appendix to Robert of Gloucester, p. 572, from the MS. Rawlinson, Misc. 358, of the fourteenth century. It contains much matter that is found in Nennius, Geoffrey of Monmouth, Alfred of Beverley, and Henry of Huntingdon, but in the obscurity of the authorship it is impossible to say whether it is taken directly from those writers or they have borrowed from it.